

ULTIMA SIRENĂ

(fragment de roman)

Ziua a III-a

Era trecut bine de orele prânzului; scriitorul deschise un ochi, apoi pe celălalt, cu dificultate. Îi simțea grei, iar pleoapele și mai grele. Așa i se întâmpla după o noapte nedormită sau mai rău, după o noapte zbuciumată. Iar el avusese parte de ambele situații. Își dădu cu mâna pe frunte, alungându-și câteva șuvițe de păr, apoi se ridică în capul oaselor. Privi așa, din pat, marea, prin ferestrele cât peretele. Statornică, așa cum o cunoștea, însă mai albastră ca niciodată.

Nu-i venea să se ridice din pat și să facă absolut nimic. Prea puțin îi păsa pentru ce fusese trimis, practic, aici, prea puțin se temea, că nu va duce la bun sfârșit câteva sute de foi manuscrise. Ce avea să i se întâmple, la urma urmei? Va fi obligat să plătească din banii lui toată perioada cât a stat și s-a odihnit pe litoral și cu asta basta. În fapt, chestia cu plecatul în stațiune pentru a scrie și a demonstra altora, că ai scris ceva care să mai și reziste, la o adică, i se părea o absurditate, un nonsens, cel puțin lui, căruia nu-i plăcea să scrie la comandă și să-i vină inspirația, așijderea. Nu e mai puțin adevărat, însă, că inspirația nu-i mai venise cam demultșor, așa că degeaba se îmbătoșa acum și-și căuta singur argumente cât mai plauzibile, credibile, pentru a le prezenta mai marilor Uniunii Scriitorilor de la București. Oricum, trebuia găsit ceva care să-i justifice sterilitatea de scriitor, ce dura de ani buni, ceva care să-i determine pe cei din capitală să-i dea crezare, iar pentru asta trebuia descoperită o minciună. Dar una sănătoasă, fără fisuri, fără ață albă.

Se spune, că atunci când coci o minciună, jumătate din ea trebuie s-o crezi tu, altfel n-ai nici o șansă; dar nici la minciuni nu era priceput, căci se știa foarte bine. Ba, se poate afirma că era chiar un diletant, un amator de duzină, care prin intruziunea lui strica lumea marilor artiști mincinoși.

O săcăitoare oboseală îi măcina trupul și se simțea de parcă l-ar fi bătut toată ziua cineva cu parul; avea oasele grele și de-abia își ținea capul; se prăbuși înapoi pe pernă, cu fața spre mare. Era încă prizonierul întâlnirii cu Sirena, trăia sub imperiul sentimentelor năvalnice care-l făcuseră praf în câteva miliardimi de secundă; era devastat și se simțea ca un naufragiat pe o insulă din afara traseului oricărei nave salvatoare. Astă-noapte n-a fost singur nicio clipă, până la plecarea ei; nu s-a putut desprinde de ea și nici nu a vrut asta; alteleori, se rupea de femeii, încercând în solitudine să-și reechilibreze sufletul, remontându-și luciditatea. Acum, însă, n-a mai apucat

s-o facă și simțea, că încă mai este sub imperiul farmecelor nopții precedente; o plasă fină de păianjen se țesuse în jurul inimii sale, iar biata de ea nu mai avea nicio șansă de supraviețuire. Rațiunea o rupsese la fugă, se pierduse undeva, cine știe pe unde, lăsându-l pradă sentimentelor, care mai de care mai contradictorii.

În patetismul lui avea, nu impresia, ci certitudinea că se petrecuse o schimbare fundamentală în viața sa, o schimbare pe care era convins că n-o va încerca niciodată, fiind, totuși, la urma urmei un ins destul de echilibrat și care, pe deasupra, își spusese că la 42-43 de ani, atunci când toți afirmă că vine vârsta critică, nu va întâmpina niciun fel de probleme legate de corason, traversând senin etapa și alte chestii de genul acesta.

Așa își spunea, cu doar câteva luni înainte de a ajunge la mare și acum, poftim, iată ce i s-a întâmplat. Se adeverea vorba aceea, conform căreia niciodată să nu spui niciodată, never say never, man! Deși multe sunt vorbele înțelepte, credeți că a fost măcar o singură ființă pe pământ, de la Facerea Lumii, care să țină cont de ele și să se conformeze acestora *ad literam*, negreșind cu absolut nimic în tot ceea ce a făcut, gândit, simțit? Și dacă va fi fost, oricum s-a ridicat repede la Ceruri, transformându-se instantaneu în sfântă existență metafizică, rupându-se definitiv din carnal, din lumesc, din păcat. Pentru că, aici, pe pământ, de asta am fost trimisi: pentru a păcătui și apoi a ne căi, încercând să ne salvăm sufletele, să ne mântuim.

Avea în minte, foarte bine întipărită, imaginea ei plângând; întotdeauna l-au înduioșat femeile care plângeau, însă acum cea care plângea, o făcea pentru el. Chestia asta îi revenea obsesiv în minte și-i cutremura de fiecare dată. Se încurajă sau avu această tentativă, că va putea pleca chiar către seară; ce era mare lucru? Lua trenul și se întorcea acasă, departe de mare, undeva, într-un orașel situat în vecinătatea Carpaților. Acolo și-ar fi revenit, probabil, în sânul familiei, și-ar fi cicatrizat, cum ar fi putut mai bine, rănilor sufletești, s-ar fi cufundat în treburi diverse, ar fi uitat de ea, cu siguranță. În momentele de respirație ar fi bătut terasele cu amicii, atâți câți avea, apoi ar fi revenit în bârlogul lui și ar fi încercat să scrie. De un lucru se temea, însă, foarte mult; în orașul lui, pe o străduță anume, pe unde-i plăcea să se plimbe, căci avea case vechi, oarecum însingurate și asediate de grădini sălbatice, lăsate în părăsire, exista un spațiu unde crescuseră sau fuseseră plantați, nu-și putea da seama, niște plop; și, culmea, tot fără soț. Cu siguranță, că dacă ar fi trecut prin zonă, toate amintirile legate de mare, Sirenă și plopii mării s-ar fi reaprins

instantaneu, fără putința de a interveni, în vreun fel. De fapt, de fiecare dată când trecea pe acolo, cu mult înainte de a ajunge la mare, simțea, în freacățul frunzelor de plop, neliniștea descoperită de el, în anii tinereții, pe țărmul mării. Și cum în prejma vilei unde era cazat sau a campingului, alteori, creșteau aceiași plopi sensibili, amintirile îi erau indubitabil legate de prezența lor; atunci, un parfum melancolic, de praf stelar coborât în crengile cu frunze aurii, ce vesteau aprioric sosirea unei toamne premature, îl asedia în toate celulele ființei, trezind orgolii, iluzii, gânduri, amintiri pe care nu i le mai stârnea nimic și nimeni, de altfel. Se simțea legat de plopii mării, cum era acum, cu desăvârșire încătușat de mare și, mai presus de toate, de ea. Era conștient că nu făcuse nici cel mai mic efort în a se desprinde din iluzia unei iubiri pe care o trăia, deocamdată numai el, la o intensitate nebănuită, dar nu avea nici cel mai mic regret, doar se minuna că, până mai ieri, trecând peste toate ale vieții, era încredințat că nu i se mai putea întâmpla așa ceva, că lucrurile oarecum calme și aranjate din viața sa vor fi fost suficiente pentru a-i asigura confortul sentimental într-un cămin cu o familie liniștită. Ba chiar avea curajul (degajat) de a lua în derâdere pe toți aceia care se iubeau, socotind dragostea pătimașă și mai ales pe aceea din cuplurile unde cei doi se găseau la o distanță temporală, enormă. Enormă în opinia lui, care nu văzuse firească o alăturare între un bărbat de patruzeci și o tânără de șaptesprezece ani sau între o bătrână de șaptezeci și un bărbat de treizeci!

Toate astea i se păreau ieșite din normal, din firescul cotidian, demonstrându-i că este și el un om, ca toți oamenii, care se conduce după aceleași criterii conservatoare, tradiționaliste, care se lăsa încorsetat de societate cu toate invențiile ei stupide. Pe de altă parte, nu pricepea cum un om mai în vârstă poate confisca libertatea și frumusețea neprihănită a unei tinere; cum nu-i lasă spațiu de mișcare, acaparându-i viața, ca un căpcăun, în vreme ce ea nu se poate apăra asediului bine întocmit. Dar acum, acum, în ce situație se găsea el însuși? Nu cumva, într-una similară?

Nici pe departe, nici pe departe, striga o voce în urechile sale, asurzindu-l; cu Sirena n-a fost nimic premeditat, nimic pregătit și nici nu a existat o dorință nebună de a avea o adolescentă în brațele-i vlăguite de așteptare; în plus, nici nu mai știa pe ce lume trăiește, dacă e captivul unei suprarealități, metarealități sau orice altceva de genul acesta ori că, încă, nu s-a trezit dintr-un lung somn și atunci, toate, ar putea fi explicate prin intermediul visului. Apoi, mai era un lucru, care nu trebuia pierdut din vedere; dacă socotea în anii mării vârsta Sirenei, trecea binișor de un mileniu și jumătate, din anii pământestești. Astfel, ea era nu doar în vârstă, ci de o etate matusalemică. Problema era, că doar el știa asta...

Gândea la toate și se ciupi ușor de braț, ca să fie convins că e treaz și încă viu. Simți pișcătura și zâmbi; nici nu era nevoie de o asemenea demonstrație, pentru că mai avea până s-o ia azna, știa că este treaz, dar aflase că așa fac unii, atunci când simt nevoia să mai verifice încă o dată, evidențele.

Reflectând astfel, auzi un fâșâit scurt, repezit, dinspre

Zait Gheorghe - Peisaj

ușă; privi și observă o bucată de hârtie strecurată pe sub ușa care nu avea prag și lăsa, astfel, să pătrundă, nu numai curentul și palida lumină de pe hall-ul vilei, ci și alte obiecte mai plate, dacă acestea ar fi fost strecurate cu intenție și cu o anumită dexteritate.

Se dădu jos din pat lipăind picioarele goale pe gresia rece, simțind sub tălpi plăcuta răcoare a pardoselii. Se aplecă; hârtia era scrisă cu caractere chirilice, apropiate cumva de vechea slavonă pe care o studiasse în facultate. Faptul îl intrigă, atunci când realizează că era scris chiar în slavonă și nu doar cu chirilice, dar în limba română, cum se obișnuia în multe din textele citite de el, cu zeci de ani în urmă, pe când tocea băncile facultății.

Pe atunci, profesorul lui de slavonă, care predase ani buni, chiar sub comuniști, la London University și apoi în Boston, îi presa pe studenți cu știința slavei vechi; aducea texte litografiate, filmate, care reproduceau, fie introduceri ale unor cărți bisericești, fie pietre de mormânt ale marilor domnitori ai Moldovei și îi puneă să traducă, în draci, din ele. Textul scris în piatră era mai greu de tradus, pentru că presupunea prescurtări din partea sculptorului, care nu-și permitea să utilizeze roca dură și îngustă ca pe foaia de hârtie și atunci întrebuinta tot soiul de subterfugii, pe care, adeseori le știa numai el. Aici intervenea măiestria traducătorului de mai târziu; să știe cine a sculptat piatra, să cunoască stilul de lucru al meșterului respectiv și să poată ușor descifra abrevierile suis generis ale acestuia. După patru ani de slavonă, prinsese câte ceva din metoda descifrării celor mai ciudate scrieri, însă ruptura produsă după terminarea facultății de mediul universitar și catedra de istorie medievală au făcut ca toată știința acumulată și nerepetată să se dilueze treptat. Își amintea, acum, cu nostalgie, cum din trei semne, între care două consoane, putea descifra cuvinte lungi, fără efort suplimentar.

Hârtia din mâinile sale, paradoxal, era scrisă, nu ca una pe care redactezi, lejer, gândurile, ci înfrigurat, precipitat, tremurat și cu prescurtări, foarte multe prescurtări, ca și cum autorul celor scrise s-ar fi temut ca nu cumva cineva, posibil un cunoscător adevărat al limbilor apuse, să nu-i priceapă mesajul. Recunosc și câteva cuvinte noi, mai apropiate de zilele începutului

epocii moderne, faptul ușurându-i sarcina de traducător ad-hoc. Începu cu semnătura, ca să știe dacă epistola are și un expeditor, dar detectarea ei nu era o sarcină prea ușoară, pentru că nimic nu indica prezența vreunei amprente personale; totuși, după oarecare vreme, realizează că numele misteriosului cunoscător al slavonei era reprodus prin intermediul fiecărei litere scrise la începutul celor șapte propoziții, concepute unele sub altele.

Luă câte o literă și așezând-o, ca într-un puzzle, reconstitua cu grijă numele; nu-i trebui mult să-și dea seama, că este cel al bătrânului pescar, Pavel, care semnase simplu, „Moș Pavel”. Apoi, ca în piatră, semnul de avertisment, anume că mesajul este mai mult decât important pentru a fi lecturat de îndată. Deși semnele făcute de bătrân erau destul de neclare pe alocuri, din cauza creionului întrebuițat, unul destul de rudimentar, după cum părea a fi fost, scriitorul descifra cele șapte rânduri. Toate priveau o mitică legendă, conform căreia, oamenii aflaseră că printre sirene, o dată la câteva mii de ani, apare întotdeauna una care nu respectă intervalul de timp prin care i se impune să nu atingă țărmlul niciodată, anume cel de 18 ani.

Coincidența era uimitoare, pentru că și pământeni își responsabilizează odraslele, tot la aceeași vârstă; oricum, ființele mării, sirenele, nu aveau voie să iasă pe mal, necum să intre în contact cu muritorii bipezi cu unghiile late și dotați cu păr, decât, eventual, după depășirea acestui prag temporal. Era, așadar, o limită, o poartă prin care ar fi putut pătrunde, numai dacă erau pregătite. Or, cineva, cândva, probabil o instanță divină, hotărâse aprioric acest fapt, care dincolo de a fi respectat de toată lumea, se transformase în lege de foc, iar cei care ar fi încălcat-o ar fi putut plăti chiar cu propria lor viață.

Excepții de la regulă există întotdeauna și oriunde, probabil și în cazul prea tinerei sirene, gândi scriitorul avertizat de Moș Pavel, care-i dezvăluise vârsta reală a straniei făpturi; totuși, mai rămâne un singur lucru de explicat; de unde știe bătrânul care e vârsta sirenei? Și lectură, în continuare cele două rânduri rămase nedescifrate, din care reieși că Moșul îl invita de urgență în acea seară, la el acasă, în marginea satului de pescari pentru a-i spune și alte amănunte, până a nu fi prea târziu. Și acest lucru, cu „prea târziu” era subliniat și pus sub semnul imperativului. Totuși, nu se impacientă. Gândi că are suficient timp să ajungă și la bătrân; numai cunoașterea perfectă a limbii slavone de către acesta îl intriga, mai ales că recunoscuse în redactarea textului unele subterfugii pe care numai adevărații maestri ai aceste limbi apuse le cunoșteau. Bătrânul părea fi cu totul și cu totul altcineva, decât părea la prima vedere.

Știind că este prins într-un fenomen pe care nu și-l poate explica prin argumentele logicii stăpânite, nu încercă mai mult, căci probabil și pescarul octogenar putea face parte dintr-o lume la fel de misterioasă ca a sirenelor. Și pentru că nu avea absolut nici un chef pentru a așterne pe hârtie vreun rând, se hotărî să plece în stațiunea vecină, ca să se elibereze de gândurile ciudate pe care le bănuia că se vor revărsa asupra lui.

Îmbrăcându-se, pe îndelete, realiza că niciodată nu

studiase cu seriozitate, din perspectiva miturilor, existența acestor ființe; nu lecturase cărți, nu discutase cu alții, nu vizionase emisiuni despre sirene niciun reportaj serios, deși auzise că, pe la antipozii, mai ales după declanșarea acelor tsunami de acum câțiva ani în urmă, ar fi apărut la suprafața oceanului, numeroase asemenea vietăți stranii.

Nu dăduse importanță fenomenului, considerându-l, ca și în cazul elfilor sau lepriconilor doar povești superbe pentru bucuria copiilor și nu a oricăror copii, ci a acelora foarte mici, care mai pot fi duși de nas cu asemenea chestii. Tocmai de aceea, ce i se întâmpla lui acum, i se părea de domeniul fantasticului, irealului, inexplicabilului, iraționalului și, în ultimă instanță, râsu’-plânsului, vorba unui mare poet român, trecut demult în altă dimensiune.

Scutură din umeri, ca și cum ar fi vrut să se lepede de toate gândurile, de visul în care se simțea mai mult decât captiv și ieși din cameră. Pe drum, câteva frunze aurii, din plopii mării, se zbăteau în lumina de amiază, agățându-se în gardurile vii ale stațiunii, cu o ultimă speranță înainte de a atinge solul și a deveni, peste câteva luni, din nou, pământ.

În natură, după cum bine s-a observat, lucrurile se derulează ciclic, repetabil, spiralat și către empireul universului, întotdeauna, căutând un capăt, un anume final, pentru a se depăși starea cu pricina și a se relua, implacabil mersul acesta, până nu se știe unde, nu se știe când. Iar în această misterioasă ciclicitate, omul, prins cu ale lui mii de gânduri, speranțe, iluzii își face impresii... .

Și totuși, reveni scriitorul, în prezent, cum se explică oare metamorfozarea sirenelor, atunci când se apropie de țarm și se aventurează alături de oameni, fie și pentru câteva ceasuri. Căci, dacă înțeleg starea de ființă amfibie, având la îndemână și alte exemple, n-o pot pricepe pe aceea de sirena, care-și lasă pielea și, brusc, din senin se deplasează biped, ca orice om.

Evident, un om a cărui existență se sprijină pe rațiune, nu poate accepta, sub nici o formă, o astfel de stare a lucrurilor; totuși, în fața evidentei, orice argument științific moare subit. Ceea ce este inexplicabil, este trecut în rândul misterului; iată un termen care mulțumește toate explicațiile și întrebările, un cuvânt care se află cel mai aproape de Dumnezeu, acolo, la picioarele lui, pentru că, învăluitor cum este, adâncitor, emanând perpetuă tăcere, nu se poate afla în altă parte, decât în vecinătatea divinității, a infinitului, cu plus sau minus, nu mai contează, în zona abisală a percepției și simțirii, în transcendentul lipsit de atribute umane, intangibil, imuabil. Și atunci, dacă sirena este parte a misterului, intangibilului uman, neînțeleșului pământean, atunci, de ce am încerca să aflăm o explicație lămuritor-mulțumitoare pentru o asemenea prezență tulburătoare? Pentru că, trebuie să recunoaștem, dacă v-ar ieși în față o sirena, atunci când faceți scufundări în mare sau ocean, ați fi foarte șocați, dacă nu cumva speriați de așa ceva, nu?

În fierberea universală, în care ne găsim cu toții, cei vii, implicați la un moment dat, ni se pot întâmpla lucruri inexplicabile, pe care le trecem generic și oarecum comod sub numele de „miracole”. Ei, e un miracol, domnule și cu asta basta; trecem mai departe, mirându-ne aparent

profund, minute, ore în șir sau câteva zile, după care intervine uitarea; invariabil, aposteriori uitării, din când în când, îți mai amintești de miracolul întâlnit, după care totul se scufundă în negura altor amintiri, se alege praful și pulberea, neantul cerându-și obolul necesar propriei perpetuări; se recade în odioasa banalitate, în cotidianul sordid, comun, în care aceleași lucruri se petrec ciclic, parcă la nesfârșit.

Nefecunda agitație dialectică a unora și altora se consumă șters, tern, fără tresăriri metafizice, fără doruri cerute etern, fără impulsul de a porni în călătorii și a trăi aventuri neștiute; pustii sunt sufletele celor care nu mai cred în miracol. Gândesc: o lume creată din miracol, nu poate avea cuprinsă în ea miracolul manifest sub diferite forme și apariții de neînțeles?

Eu însumi sunt un miracol trist, lovit de unul absolut încântător, luminos, cald, fecund, matern, blând; în fața lui mă simt ca navigatorul care a traversat mări și oceane pentru a-și găsi, finalmente, portul liniștit menit corăbiei sale încercate de furtuni și uragane. În sufletul meu este atâta singurătate, încât credeam că nimeni nu mai poate pătrunde, sub nici o formă în hățișurile ciudate, personale. Îmi dau seama că, până acum, n-am trăit real, că n-am cunoscut trepidarea voioasă a vieții, ci doar m-am lăsat măcinat de tristeți proprii, depărtându-mă de căldura momentelor frumoase pe care orice existență normală le poate scoate în fața omului.

Până la întâlnirea cu Sirena locuiam în sinele meu ca într-o muzică neauzită de nimeni, dar vibrantă, și în același timp extrem de sensibilă: credeam că aceasta este starea firească în care-mi voi purta existența pe pământ, nebănuind nici o secundă că lumea poate fi privită și altfel, poate avea alte lumini și alte culori pe care un ochi comun nu le poate sesiza în veci; privisem, așadar, până atunci, lumea cu un ochi comun, iar acum posedam unul transfigurat, superior, capabil de a detecta subtilele nuanțe ale curcubeului diafan născut din împreunarea luminii cu apa suspendată în eter. Și se mai petrece ceva ciudat cu mine, mai gândi scriitorul; de când Sirena m-a învăluit, ca într-o pânză miraculoasă, cu parfumul ei de ambră, dulce-amăru, ca al migdalei în apusul existenței sale vegetale, s-a declanșat în mine o energie ce mă îndeamnă la aiureli verbale aproape permanente, în care mă regăsesc pe mine însumi și discut până la epuizare, de parcă acum mi-ar fi o groază imensă față de tăcere; discut cu mine însumi și tot nu mă satur, nu mă pot opri din această lungă conversație, în care încerc să-mi explic, încă o mai fac îndărătnic, științific, miracolul. Mă electrizează propriul meu cuvânt, propria mea trăire și simt cum ceva mă transfigurează subtil, extrem de subtil și cum o bucurie celestă îmi invadează inima precum un râu de aur în apus curge spre o mare sfâșiată de luminile a miliarde de sori, veniți din alte universuri, pentru a-și înfige sticlos lumina în gându-mi tandru și răvășit, deopotrivă. Dar, totodată, nu am intenția să devin aidoma unui circar bine instruit, care uzitându-și propria rațiune se dovedește doar un simplu meseriaș în în căutările lui netemătoare, învârtind pe toate fețele miracolul și strivindu-l prin intermediul teascului gândirii; chiar de-aș depune un efort titanic, de înțelegere

a ceea ce mi se întâmplă, n-aș face decât să mai împlinesc, probabil, un alt fel de performanță intelectuală, deși punctul terminus al demonstrației nu-l pot întrezări nici defel. Ceea ce s-ar impune acum, imperios, ar fi echilibrul și înțelepciunea, dublate de conștiința faptului, că sunt supus anumitor limite imposibil de trecut prin intermediul bărcii numite rațiune.

Și apoi, dincolo de toate astea, de micimea vieții personale, de conștiința finitudinii caraghioase în raport cu universul nemărginit, ar trebui să-mi asum totul și să trăiesc în consecință, lăsând timpul să rezolve ce este de rezolvat. Apoi, un alt gând nu-mi dă pace: de ce oare, Moș Pavel mi-a scris în slavonă? Cum de a știut, că nu sunt străin de această limbă? Să aibă și Moșul ceva miraculos în el? Să fiu prizonierul unui timp special, tip buclă, în care au loc fapte imposibile rațiunii comune și care se mai și repetă? Dar mie nu mi se repetă nimic; tot din ceea ce am trăit la venirea în stațiune a fost unic; nimic n-a fost repetat, nici o faptă, un fenomen, un gest; nici măcar vremea nu s-a dovedit a fi identică, de la o zi la alta. Atunci, oare ce trăiesc? Unde mă aflu? Cine sunt? Cine este Sirena? Voi mai putea scrie, vreodată, ceea ce voi dori? Voi mai fi capabil să-mi așez pe hârtie sentimentele? Și dacă aș face-o, cu ce preț ar fi aceasta? M-ar înțelege Sirena? Ea, care pare să fie atât de ruptă de realitățile lumii mele? Și dacă aș mai scrie, aș face-o pentru ea sau pentru mine? Nu știu, al naibii să fiu dacă am cea mai mică idee în acest sens, doar atât pot afirma că numai gândindu-mă la ea mă simt viu, lipsa ei trimițându-mă direct în moarte. E suficient ca o imagine, un zâmbet să-mi treacă prin memorie și să pricep că ea reprezintă catalizatorul, centrul universului lumii mele limitate. Neliniștit de atâtea enigme ce-o înconjoară pe ființa care pare a fi sortită sufletului meu pe vecie, îmi dau seama, că timpul mă surprinde, când vesel, când agitat, când împăcat cu destinul, când răzvrătit împotriva lui, a lumii, a lui Dumnezeu însuși, într-o existență pe cât de minunată, pe atât de insondabilă și de nepricepută până la capăt.

În timpul acesta, scriitorul căuta să-și afle câteva lucruri mai acătării pentru a pleca în stațiunea vecină, de unde plănuia să revină târziu, în noapte, cât mai târziu, pentru ca oboseala să-l doboare și să doarmă profund, uitând că se mai află pe lume. Căci aiurelile sale, încercarea de a depăși etapele incomode pe care le conștientiza a-i fi fost întinse înainte de o mână ce-i trasa un traiect existențial pe care nu și-l putea înțelege ca fiind al lui personal, îl epuizau totalmente; i se părea că este un personaj comic dintr-o piesă bufă, care joacă precum o marionetă trasă de ațe, fără a se putea împotrivi păpușarului, pentru că acela avea în mâinile lui sforile ce-l mișcau din inerția în care-l aruncase întreaga lui viață de până atunci. Și acum, deodată, păpușarul îl trăgea spre viață; marele păpușar se îndurase de existența lui anostă și-i oferise înainte de marea și decisiva trecere, un moment miraculos, scoțându-i în față o ființă care-i devastase existența. Și nu putea apela la nimeni din afara lui capabil să-i ofere un punct de sprijin în universul care se rotea odată cu toate întrebările sale, zăpăcindu-l definitiv. Poate numai Moș Pavel să mai priceapă ce i se

întâmplă întrucât, așa cum susținuse, fusese salvat de aceeași Sirenă cu mulți, foarte mulți ani în urmă, deși, sincer să fie, întrezărise în spusele bătrânului și o anumită doză de tristete și o circumspecție pe care nu o putea avea decât o ființă lovită de experiențe înfricoșătoare.

La el va trebui să ajungă, dar nu azi, ci mâine, mai gândi scriitorul. Avea credința, și nu știa de ce, că din înțelepciunea și experiența lui Moș Pavel va țâșni la suprafață acea vorbă, acel gând care să-i aline durerea cuibărită organic în centrul cordului obosit de atâtea întrebări, dar mai ales de un dor nețărmurit față de ființa care trăia în adâncurile mării. Poate bătrânul va găsi acel cuvânt lecuitor, merit a-l mai liniști sau a-i dezvălui adevăruri pe care le vroia, pe care le dorea auzite. Evident, leacul universal ar fi suprimarea gândului; să nu mai gândești, să nu mai simți, atunci ai avea o existență plată, liniară, oarecum larvară. Dar poți renunța la a nu mai gândi? Poți emite pretenții de yoghin în meditație absolută, când tu ești un om oarecare, ros interior de cele mai ciudate întrebări, născute din cea mai nefirească situație care ți se putea înfățișa vreodată?

Taxiul era în fața porții mari, care delimita stațiunea de restul omenirii. Urcă. Muzica liniștită îl acompanie în drumul rapid al mașinii până în stațiunea învecinată. Acolo coborî și se afundă, repede, în mulțime. Avea aceeași senzație a anonimatului desăvârșit din marile aglomerări urbane, când se pierdea cu o infinită plăcere, colindând pe străzi necunoscute cu imobile vechi, asediate de grădini lăsate în paragină, sălbatice, îngrijite parțial de bătrâni neputincioși, incapabili de a mai alunga din raiul verde buruiana luxuriantă, vibrația iederei ce asediază zidul mucegăit al casei prăbușite în neantul smaraldului rece, al plantelor ahtiate după un punct de sprijin.

Așa era el acum, în plină mulțime forfotitoare, gălăgioasă; aidoma plantei în căutarea unui centru de sprijin miraculos. Peregrinările și pitorescul istovit al unor peisaje de demult îi invadară memoria, inexplicabil. Se așeză la una din terasele cu umbrelute verzi și comandă o cină ușoară. În jur, parfum de mare sărată și adiere de vânt calm, supus unor legi pe care mintea sa refuza să le mai proceseze. Mânca și fiecare înghițitură îi provoca o plăcere aparte, întrucât, ca niciodată avea timp să mestece îndelung și să simtă gustul în toate profunzimile sale.

Deși mânca, gândul la Sirenă nu-i dădea pace; simțea, că și în somn, aceasta se va instala cât de curând, acaparându-i, sufocându-i existența; năluca nu-i dădea pace. Dar dacă era doar o plăsmuire a minții lui, o proiecție exterioară a ceea ce ar fi vrut el să se întâmple, un cerc anume creat de el însuși, în care singur s-a lăsat captiv, pentru ca existența să nu i se mai pară atât de banală? O nălucă ce se insinua sub forma unui mister, care nu se lăsa nicidecum dezvăluit, un mister ce părea să rămână fără răspuns, mister insondabil, acaparator deopotrivă. Se trezi, deodată, agățat imponderal, deasupra unui gol imens, pe care nu-l putea controla în nici un fel și simți atunci cum o gheară seacă, rece, i se înfige în piept, adânc, tot mai adânc, provocându-i o durere fizică de nesuportat. Era ca o tăietură orizontală ce-i reteza respirația subit și care-l determina să se țină cu mâna de scaunul pe care stătea, de teamă să nu se prăbușească

din cauza durerii ce-l măcina interior, atât de violent, instantaneu.

Stiu, atunci, că nu-și luase obișnuitul medicament, pentru tensiune, recomandat de medic, în fiecare dimineată. Dar el nu mai avusese dimineată, și nici amiază nu mai avusese, căci se trezise târziu, istovit; apoi, răpus de gânduri ce nu-i mai dădeau pace, uită cu desăvârșire de pastila atât de necesară. Chemă chelnerul și-l plăti cu greu; se ridică forțat, încercând să facă doar câțiva pași. Aceeași gheară se înfigea și mai adânc, scobindu-i parcă pieptul cu o furie pe care nu mai putea s-o priceapă. Trebuia să ia pastila izbăvitoare, în cel mai scurt timp cu putință. Formă cu greu numărul de mobil al taximetristului. Din fericire, acesta se afla la doar două minute distanță. Veni în trombă și-l transportă înapoi în stațiune, cu viteza permisă de o aglomerație enervantă.

Coborî greu, dar fără să dea șoferul de înțeles, că ar avea vreo suferință anume; porni pe aleile însingurate, parțial întunecate, căci seara venise demult și cerul înstelat se zărea printre plopii care-și tremurau crengile peste caldarâmul acoperit parțial de frunze rățacite. Venea, cumva, toamna. Gheara din piept se încastrase bine și nu-i mai dădea drumul. Mergea cu eforturi supraomenești; deodată, în spatele lui simți niște pași ca de păslă, moi, gingași, aproape imperceptibili. Întoarse capul, dar în întuneric nu desluși nimic; se mai deplasă câțiva metri și se așeză pe o piatră, ca să răsuflă, așa cum putea, chinuit. Își zise, că nu va mai uita niciodată să-și ia blestemata de pastilă; cum se va trezi, dacă va mai apuca, de aici încolo, asta va face: va lua pastila, într-o agățare teribilă de viață, căci inexplicabil, sinele lui tânjea după nemurire, tot așa cum vroia să se consume, împăcat, într-o iubire ce nu s-ar fi putut niciodată supune vreunei îndoieli sau nelămuriri.

Știa că în iubire va afla sensul vieții, iubire pe care n-apucase s-o trăiască, dar pe care o simțea crescând în el, ca pe un nufăr ce se dezvoltă în apele aurii-verzui ale unui lac dintr-o țară exotica, îndepărtată și dorea să poată supraviețui acestei nefaste dureri ce-i acaparase trupul nevolnic. Din nou, auzi aceiași pași mărunți, precauți, parcă și o creangă mică, uscată, călcată neatent. Privi iar în ceața întunericului amestecat cu umbre nedesluite de arbori, care se lungeau pe caldarâm în lumina unor

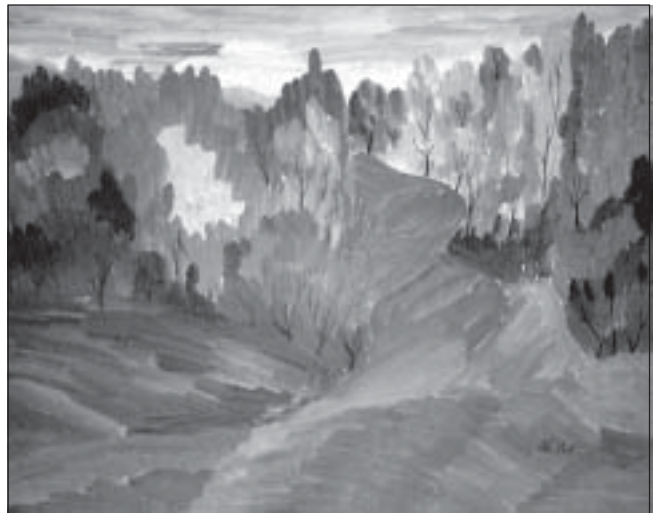
Zait Gheorghe - Peisaj

stâlpi de electricitate ce aveau atârinate în capăt câte un glob de sticlă asediat de praf și o gălbeneală specifică scurgerii timpului. Nimic! Făcu un efort, apoi un altul, care-i mai consumă și bruma de energie păstrată precaut pentru asemenea momente de disperare biologică și se îndreptă spre vila al cărei contur începea a se desluși. O licărire de speranță îi traversă trupul; încă puțin și va putea să-și ia pastila salvatoare. Spera să fie salvatoare! Trecea printr-un fel de purgatoriu, probabil, gândi atunci, ca să se lecuiască de poftele lui ascunse, de gândurile lui contradictorii sau de telurile confuze, să i se dea peste nas pentru micile lui voluptăți pe care și le permisesse a le avea; i se oferea prilejul purificării prin durere concretă, fizică, aici, acum, pe pământ, pentru propriul lui bine metafizic...În sfârșit, treptele vilei; una, două, douăzeci și nouă. Ușa camerei, cheia, întrerupătorul. Lumina lustrei invadează interiorul, deslușind măsuta pe care-l așteptau medicamentele. Se îndreptă, epuizat, către ele; întinse o mână și desfăcu în sunet surd cutia cu pastile. Când se aplecă să ia sticla cu apă, observă că este goală.

Atunci, gheara din piept intră și mai adânc, prăbușindu-l pe scaunul improvizatului birou. Deci, cam așa arată sfârșitul; penibil și enervant, deopotrivă. Este și moartea un mister, unul din cele multe din care e formată viața. Toată agitația noastră, verbalismul de doi bani, teoriile, nu rezolvă nimic atunci când gheara morții se înfige în sufletul celui care nu mai are puterea de a i se împotrivi. Într-un fel, ea este reala noastră izbăvire, pentru că ne eliberează de toate futilitățile cu care ne-am condus destinul până la întâlnirea cu ea, cea care-ți oferă marea și definitivă libertate.

Curioasă rămâne luciditatea mea de acum în fața ei; o caut din priviri și n-o văd, simt doar imensa durere care-mi marchează sfârșitul... mai gândi scriitorul, înainte de a scăpa sticla goală din mână. Atunci, ușa camerei se dădu la o parte și în pătrunse Sirena; era, realmente, o apariție. Avea privirea înlăcrimată și derutată. Se repezi către el, apucându-l de mâini și privindu-l înfricoșată. La rândul lui, o privi încețoșat, simțind aripa morții cum încearcă să-i închidă definitiv pleoapele obosite. Sirena se repezi către sticla goală și porni cu ea la parterul clădirii, pentru puțină apă. O speranță ultimă licări în sufletul lui, așteptând picătura de apă, care-i va face mai ușoară lunecarea medicamentului pe gâtul foarte uscat de groaza morții și de așteptarea prea lungă. Trecură minute bune și Sirena nu dădea semne că ar veni. Cu toată durerea pe are o resimțea din ce în ce mai mult, se îngrijoră pentru ea. Dacă nu se descurca? Dacă i se întâmplase ceva? Orice!

Se ridică, fără să-și dea seama cu ce resurse, și coborî treptele neluminate. În hall, pe caldarâmul rece, plângând înfundat, zăcea întinsă Sirena, având un picior într-o poziție nefirească. Se aplecă asupra ei, transpirat, traversat de ape reci. Constatarea îl uimi; avea piciorul cel puțin fracturat și o umflătură teribilă creștea în dreptul gleznei contorsionate. În clipe formidabile, Dumnezeu îi dă puteri pe măsură. O luă în brațe și urcă treptele cu ea, nemaisimțind nimic în pieptul său chinuit. Cu fiecare treaptă pe care o trecea, apropierea sufletească de ea creștea în proporții geometrice.

Zaiț Gheorghe - Peisaj

Știa că iubirile nemărturisite dor, dar nu credea că durerile pot fi atât de chinuitoare, încât să te poarte până în pragul infarctului. Se mai consola, palid, cu gândul, că durerea lui era una rezultată din nerespectarea tratamentului zilnic, dar pe de altă parte, nu putea ignora ceea ce se petrecea cu firea lui când doar se gândea la ea, dar când se găsea cu ea în brațe?

Își dădu seama, că secătuirea lui biologică se datora și faptului că întreaga-i viață nu făcuse altceva decât să despice firul în patru zeci și patru de alte fire, să-și pună un milion de întrebări analizând excesiv diversele situații în care fusese implicat, să contabilizeze trăiri și sentimente ca un computer de înaltă performanță, fără a diseca gândul asupra repercusiunilor acestora, a propriei sale ființe, decât în ultimul ceas, când arareori mai putea să facă ceva, să intervină, să schimbe într-un fel sau altul cursul prestabilit prin destin de o stare anterioară lui.

Nu i se părea ridicol niciodată să se zbată și să transpire ca un om prins de o nebunie sacră, atunci când se trezea analizând lucruri care, în realitate, erau de o simplitate uimitoare. Trebuia, pur și simplu, să fie trăite, iar el uitase tocmai acest aspect: al trăirii. Uitase să trăiască, mulțumindu-se cu supraviețuirea, având acum regretul că nu știuse cum să atingă fericirea, în scurtul răgaz oferit, aici, pe pământ, printr-o întâmplare inexplicabilă.

O așeză pe patul uriaș și plecă el însuși după apă. Coborî la parterul vilei, acolo unde apa rece continua să curgă și după anumite ore din noapte. Înghiți pastila și un pahar imens de apă îl răcori instantaneu. Se sprijini de zidul rece, cât timp apa umplu sticla de doi litri. Apoi se odihni, ca după un lung periplu prin deșert. Privi în oglinda ciobită, a toaletei. Își văzu chipul stors de vlagă, îmbătrânit prematur. Firele albe ale părului stăteau rebele în creștetul capului, de parcă ar fi fost un al doilea Einstein după descoperirea teoriei relativității; arăta, mai degrabă, a personaj de comedie, decât de tragedie și aproape că-l păli râsul. Își reveni repede din starea ciudată ce-l cuprinsese și porni spre cameră. Acolo îl aștepta Sirena.